

520
20

Z. n. 18.

18. iij.

VITÆ IMMORTALIS
ALIMENTUM

IN
ARBORE VITÆ

GEN. II, 9. ET III, 22.
CONTEMPLATUS

AD
IMMORTALEM MEMORIAM
SERENISSIMORUM PRINCIPUM AC DOMINORUM

DOMINI

AUGUSTI

DIVI ILL. AUGUSTEI FUNDATORIS
ET

DOMINI

JO. ADOLPHI

DIVI EJUSDEM CONSERVATORIS
DUCUM SAXONIÆ JULIÆ CLIVIÆ AC MONTIUM ANGA-
RIÆ ET WESTPHALLÆ LANDGRAFIORUM THURINGIÆ MARCHIONUM
MISNIÆ ET UTRIUSQUE LUSATIÆ COMITUM PRINCIPUM HENNEBERGÆ
COMITUM MARCÆ RAVENSBERGÆ ET BARBLÆ DYNASTARUM
RAVENSTEINII &c. &c. &c.

PRINCIPUM AC DOMINORUM ET NUTRITORUM QUONDAM
NOSTRORUM LONGE CLEMENTISSIMORUM
QUORUM HIC D. 24. Maji 1697. ET ILLE D. 4. JUNII 1690.
EX HAC MORTALI VITA PIE BEATEQUE MIGRARUNT

IN
ORATIONE ANNIVERSARIA
QUÆ

D. 4. JUNII A. CURR. IN AUDITORIO ILL. AUGUSTEI MAJORI
HABEBITUR

DECENTER RECOLENDAM
ILLUSTRES SERENISSIMÆ AULÆ MINISTROS, UTRIUS-
QUE REIPUBL. PROCERES ET BONARUM ARTIUM AC
LITERARUM FAUTORES ET PROMOTORES UT ET
CIVES ILL. AUGUSTEI
OBSERVANTER HUMANITERQUE
INVITAT

M. CHRISTIANUS REINECCIUS, SS. TH. B.
CONSIL. SAXO-QUERF. ILL. AUGUSTEI RECTOR ET P. P.

Ominem primum *ex a^o p^o d^o g^o i^o a* ad immortalē vitam primitus creatum esse Sacra affatim testantur oracula; & immensā adhuc post lapsum vivendi cupiditate duci homines, homines quotidie loquuntur, & remedia suæ proroganda vitæ anxie quarunt. In Paradiso præsentissimum conservandæ & perpetuandæ sine fine vitæ medium ordinatum à Deo Arbor vitæ celebratur communi Doctōrum sententiā, nec tamen sine omni contradictione. Sic multa passim disputantur apud Patres, Scholasticos & Scripturarum Interpretes aliosque de *Arbore Vitæ*, & queritur: an quæ de illa Moses Gen. 2. & 3. c. refert, literaliter sint intelligenda, an sensu arcano & mystico, quo totam historiam lapsus pervertunt *Job. Baptista von Helmont & Francisc. Mercur. von Helmont* aliique *V. D. Zach. Græpi Theol.* recens Controv. P. 2. p. 148. & quos allegavit. Item queritur: An arbor vitæ unica tantum fuerit arbor & unum individuum, an unius speciei arbores plures & nemus quasi quoddam fuerit arborum vitæ? *V. Bonfrerius Com. p. 117. J. A. Oslander in Pent. p. 91. Varenius p. 124. Wisluis de Eccl. Dei p. 57. Marckius de Paradiso p. 164. & Comment. in Apoc. p. 103. Salomo von Tili de Paradiso p. 192. Biermann in Mose & Christo p. 17. Burmann Com. h. l. &c.* Et porro: An *vita naturalis* conservandæ infervire debuerit vi divinitus indita & naturali, an spiritualis potius & *æternæ vitæ* Symbolum, signum vel Sacramentum & memoriale tantum esse debuerit vi significativa & morali, quod *Sacramentari* volunt *V. Calvinus, Pareus, Rictius Com. h. l. &c. item Marckius l. c. p. 165. sqq. Tillius l. c. p. 195. Vitringa Observ. h. l. c. 13. Burmann &c.* Imo disputatur: Anne omnia quæ de *Arbore Scientiæ Boni & Mali* & de *Arbore vitæ* earumque nominibus, usus & virtute tradantur, à Diabolo in tentatione primorum Parentum conficta sint ad decipiendum primos homines? Ita, ut Deus quidem plantaverit hæc arbores, ut reliquas omnes, non autem nominaverit his nominibus, nec illis, qui referuntur, usibus destinaverit, sed Diabolo tentando homines hæc illis arboribus nomina dederit, eamque virtutem affluerit fraudulenter, & in iis deceperit Evam & per Evam Adamum. Hanc sententiam magnus Scripturarum interpres *D. Sebastianus Schmidius* acceptavit in disputatione Philologica ad Gen. II, 4. - 10. sub præsidio *D. Job. Schmidii* Argentorati 1643. habitā, & rursus defendit in alia disputatione Fasciculi Disputat. Theologico-Phil. disp. 9. p. 55. contra Notas Philol. *Theod. Hackspanii*, & in Commentario in Genesim p. 26. 31. repetiit fustus & plenius. Huc vero Summa sententiæ ejus redit, & hic ordo est. (1.) Arbores Gen. 2, 9, 16. 17. per *αὐτῶν ἑαυτῶν* & anticipationem tantum appellatuntur nominibus, quæ postea à Diabolo accepterunt in tentatione Evæ. *V. Schmid. Com. p. 26.* (2.) Diabolus occasione nuditatis Gen. 2, 25. memorata tentare Evam coepit Gen. 3, 2. & particula *ἵνα* *Etiam quod, quanto magis* &c. aliquid præcessisse innuit. Hanc ei nuditatem Satan objicit tanquam turpem Gen. III, 7. *V. Schmid. l. c. p. 36. & 38. 41.* (3.) Sed respondit juxta *Schmidium* Eva, se nullam in nuditate sentire turpitudinem, dum mens sancta & casta sit & sine peccato. (4.) Finxit igitur personatus Serpens, ex defectu scientiæ id illam non posse sentire: arborem esse in medio horti, quam jure vocare posset *Arborem Scientiæ Boni & Mali*, quæ tantam comedentibus datura esset boni & mali scientiam, ut Deo similes fiant, indeque & hoc cognoscant, turpem esse illam nuditatem l. c. & p. 40. (5.) Hanc Satane illusionem, qua Satan Evam aggressus est, Deus non ferens intervenit interdicto & prohibet, ne ad voluntatem Diaboli comedant de *Arbore scientiæ Boni & Mali*, sub comminatione mortis l. c. Attamen (6.) Diabolus rursus aggreditur Evam Gen. 3, 1. sqq. addeverando, vera esse quæ ipse dixit de *Arbore scientiæ Boni & Mali*, eosque non moriuros esse: & ut hoc firmiter persuadeat, mox novo contra mortem, quam Deus minatus erat, medicamento, *Arbore s^ci. Vitæ*, quam per eandem sic appellavit frandem

tur, censetur vetita sub respectu lapsus & in statu peccati & vi decreti divini: *quo die comederis, moriendo morieris*. Sit ergo sensus loci citati Gen. 3, 22. *Eccc Homo fuit sicut unus ex nobis* (personis Divinis) *sciendo bonum & malum* (& tamen peccavit.) *Nunc ergo* (in statu peccati) *ne emitat manum suam & sumat etiam* (contra nostrum de morte decretum) *de arbore vitæ & comedat ut vivat in æternum*; (atque ita peccatum peccato cumulet & miseram vivat vitam: emittamus eum ex horto.) Quo nativa arboris Vitæ virtus vivifica non destruetur. Neque (7) obstat, longæva vita, quam nihilominus retinuerunt post lapsum homines, ut non opus fuerit eos ab accessu arboris impediri: nam hæc ipsa non fuit sine sensu mortalitatis & infirmitatis, nec cum vita immortalis in Statu integritatis & hujus Status longævitate immutabili per usum arboris vitæ acquirenda, conferri potest. Utique nec conferenda cum vita quam, posito casu, Arbor vitæ etiam homini lapsu dare potuisset. V. *Varenius* l. c. p. 385. sq. Nec est, quod dicas (6.) Arborem vitæ nec ante lapsum quicquam profuisse, cum homo creatus fuerit immortalis: nec post lapsum quicquam valere potuisse contra mortis decretum. Nam illa immortalitas, quam primus homo beneficio naturæ in optima harmonia & complexione conditæ, quæ ad dissolutionem sui nulla ratione intrinseca vergeret, habuit, non fuit absoluta, sed ordinata & adstricta ad media, cibum & potum & usum arboris vitæ. Sicut vero data lex & observatio mandatorum Dei non obstitit integritati primi hominis, ita nec immortalitati usui cibi & arboris vitæ, quæ quidem non indidisset, sed conservasset homini vitam immutabilem. In decreto autem mortis, mors spiritalis & æterna potissimum intelligitur Rom. 5, 23. Et si mors corporalis non excluditur, tamen decretum mortis non probat hominem post lapsum penitus desisse subiectum apertum, in quo Arbor vitæ suam exerceret virtutem concreatam, sed potius hominem abigendum fuisse ab usu hujus arboris, quod etiam factum. Potuisset quidem Deus facile hanc collere arborem, aut sua virtute eam privare, sed maluit hominem ejicere Paradiso & viam præcludere per Cherubinos: quia contra decretum mortis etiam voluisse comedere de arbore vitæ & vivere in æternum, fuisset peccatum, quo peccatum peccato cumulasset homo. V. *Varenius* l. c. *Lutkemann* de Paradiso &c. Tantum ergo abest (7) ut dici possit, falsa esse nomina, ut potius congrua usui censerentur debent imposita, & quidem *Arbori Scientiæ B. & M.* ab usu, ad quem Deus illam ordinavit, ut homo Dei & mandati Divini recordatus experiretur in sua obedientia bonum esse obedire Deo, & malum non obedire: & *Arbori vitæ* a virtute divinitus indita ad conservationem vitæ. Non enim opus fuit, ut æquali ratione ab efficientia æquali hæc duæ arbores acciperent nomina. Nec sequitur: *Arbor Scientiæ B. & M.* non habuit naturaliter insitam virtutem dandi scientiam E. nec *Arbor vitæ* &c. E. utriusque nomina falsa sunt & non à Deo, sed à Diabolo imposita. Verum finem faciens hujus contemplationis Alimenti Vitæ immortalis in Arbore vitæ adhuc liberum relinquo B. L. judiciū, & in Oratione Anniversaria Memoriali planiora P. T. E. & MEMORIAE IMMORTALIS REMEDIA commemoraturus sum, quibus immortalis Vita & memoria Principes **DIVUS AUGUSTUS & DIV. JOH. ADOLPHUS**, Duces Saxonie, *Julie, Clivium & Montium & reliquarum Terrarum, Principes Serenissimi, Dowini & Nutritores quondam Ill. Augustei Munificentissimi Clementissimique, vitam vivunt immortalem & in memoria omnium benedicta vigent. Illustres igitur Aula Serenissima Ministros, Utriusque Reip. Proceres, Literarumque Amatores & Illustris Augustei Cives eo quo decet animi cultu & amore enixissime rogo atque oro, ut honorifica sua præsentia Panegyri nostræ ornare & nobiscum decenter recollere Augusteam Serenissimorum Principum memoriam, ne graventur. P. P. Dom. I. post
Trinit. A. O. R. MDCCXXIII.*

LEUCOPETRÆ,

LITERIS G. A. LEGII, AUL. ET AUGUST. TYPOGR.

Nr 885.
40

ULB Halle
001 556 347

3

So.

Witt

2. C.

VITÆ IMMORTALIS
ALIMENTUM

IN
ARBORE VITÆ

GEN. II, 9. ET III, 22.
CONTEMPLATUS

AD
IMMORTALEM MEMORIAM
SERENISSIMORUM PRINCIPUM AC DOMINORUM

DOMINI
AUGUSTI

DIVI ILL. AUGUSTEI FUNDATORIS

ET
DOMINI
JO. ADOLPHI

DIVI EJUSDEM CONSERVATORIS
DUCUM SAXONIÆ JULIÆ CLIVIÆ AC MONTIUM ANGA-
RIÆ ET WESTPHALIÆ LANDGRAFIORUM THURINGIÆ MARCHIONUM
MISNIÆ ET UTRIUSQUE LUSATIÆ COMITUM PRINCIPUM HENNEBERGÆ
COMITUM MARCÆ RAVENSBERGÆ ET BARBÆ DYNASTARUM
RAVENSTEINI &c. &c. &c.

PRINCIPUM AC DOMINORUM ET NUTRITORUM QUONDAM
NOSTRORUM LONGE CLEMENTISSIMORUM
QUORUM HIC D. 24. Maji 1697. ET ILLE D. 4. JUNII 1630.
EX HAC MORTALI VITA PIË BEATEQUE MIGRARUNT

IN
ORATIONE ANNIVERSARIA

QUE
D. 4. JUNII A. CURR. IN AUDITORIO ILL. AUGUSTEI MAJORI
HABEBITUR

DECENTER RECOLENDAM
ILLUSTRES SERENISSIMÆ AULÆ MINISTROS, UTRIUS-
QUE REIPUBL. PROCERES ET BONARUM ARTIUM AC
LITERARUM FAUTORES ET PROMOTORES UT ET
CIVES ILL. AUGUSTEI
OBSERVANTER HUMANITERQUE
INVITAT

M. CHRISTIANUS REINECCIUS, SS. TH. B.
CONSIL. SAXO-QUERF. ILL. AUGUSTEI RECTOR ET P. P.